

Folketingets Fødevareudvalg

7. april 2011

Vedr. henvendelse til Fødevareudvalget fra AgriNord om økologi mv.

Jens B. Andersen Planteavlskonsulent og teamleder i AgriNord har sendt en YouTube video til Folketingets Fødevareudvalg og beder om at få rettet et kritisk lys på økologien.

Jens B. Andersen vil gerne gøre opmærksom på, at N-udledningen fra økologiske svin er højere end fra konventionelle, at det økologiske landbrug ikke kan brødføde verdenen, og at Round-up fund i drikkevand ikke er noget problem.

Økologisk Landsforening vil gerne have lov til at reagere på ovenfor fremsatte synspunkter vedrørende økologi.

Det økologiske landbrug er ikke en mirakelløsning på alle problemer. Og selv om videoen indeholder mange faktuelle fejl, er der reelle udfordringer i den økologiske svineproduktion, som vi i branchen arbejder aktivt med. Samtidig er det værd at huske, at det økologiske landbrugs særlige styrke er, at det leverer på mange områder på én gang. Det handler om:

1. Dyrevelfærd
2. Mindre behandlingsbehov og derfor lavere antibiotikaforbrug
3. Ingen pesticider til drikkevandet, det terrestriske miljø og i fødevarerne
4. Samlet set en lavere kvælstofbelastning
5. Større biodiversitet
6. Vedligeholdelse og opbygning af en frugtbar jord som er mindre afhængig af eksterne inputs, en jord, som reducerer landbrugets klimapåvirkning og en jord, som sikrer landbruget og miljøet mod erosion.

Specifikt i forhold til problemstillingen kvælstofbelastning fra svin, så vil Økologisk Landsforening gerne fremhæve følgende:

Den svenske rapport omhandler slagtesvin på friland. I Danmark er de færreste slagtesvin på friland – blandt andet fordi, det er en udfordring at styre miljøbelastningen. I Danmark er langt de fleste økologiske slagtesvin i stalde med adgang til udearealer med gylleopsamling.

Det vil sige, udsagnet om, at N udledningen fra danske økologiske slagtesvin er 4 gange så stor som N udledning fra konventionelle slagtesvin, den er ikke korrekt.

I Danmark er de økologiske søer på friland. Den svenske rapport har ikke sammenlignet søer på friland og søer i stalde, og resultatet regnet på slagtesvin kan ikke umiddelbart overføres til søer. Når det handler om at anvende kunstige aminosyrer til at afbalancere proteinforsyningen, så er der, når det handler om søerne ikke samme behov for at ramme en fodring, der giver en høj kødprocent, som hvis der er tale om slagtesvin. De økologiske svineproducenter kan derfor fodre med en lavere proteinforsyning. Herved kan de undgå den højere kvælstofbelastning fra foderets proteinandel.

Økologisk Landsforening arbejder imidlertid målrettet på, udnytte det kvælstof, der afsættes med gødningen for søerne. Det er der stor interesse i både fordi, det er en begrænset ressource i det økologiske landbrug, som skal udnyttes, og fordi målsætningen er at begrænse miljøbelastningen.

Groft sagt arbejdes der med to modeller:

1. Flytning af søerne midt sommer i stedet for om foråret og etablering af korsblomstrede efterafgrøder.
2. Plantning af pil og elefantgræs i permanente farefolde

Og der er gode resultater.

På arealerne, hvor der er etableret efterafgrøder, er der taget N min prøver i november samme år og i maj måned det efterfølgende år. N- min prøver ligger på ca. 0. Dvs. den afsatte gødning er opsamlet i efterafgrøderne. Det giver mulighed for at udnytte de afsatte næringsstoffer ved at have to kornafgrøder efter svinene, inden der igen sættes svin på arealet, og uden at der skal gødskes ekstra.

Forsøget med pil og elefant græs blev af praktiske årsager gennemført med slagtesvin. Her viser resultaterne, at N udledningen ligeledes nedbringes væsentligt sammenholdt med det potentielle tab fra arealer, der alene har græsdække. [Ref. Nitrogen distribution and potential nitrate leaching in a combined production system of energy crops and free range pigs, October 2010, Master of Science Thesis by Janni Sørensen, Aarhus University, Department of Agroecology and Environment], og at der naturligvis er en interaktion med belægningsgraden. Udfordringen her at finde de sorter og kloner som fungerer godt på arealer med grise samt den rette beplantningsstrategi m.v. i forhold til placering af hytter, vand og foder samt arbejdsrutiner og udnyttelse af arealerne.

Med hensyn til fordampning fra de åbne stalde, så ligger der en særlig udfordring i at staldene er åbne og fordampning derfor er sværere at styre. Der er dog ikke nogen tvivl om, at disse systemer også kan forbedres, og at der vil blive set på dette område.

Økologisk Landsforening må dog samtidigt fremhæve, at det er nødvendigt at overveje, hvordan tallene skal vurderes.

Alt andet lige vil N tabet fra økologiske svin, uanset om de går i åbne stalde eller på friland altid kunne være større målt pr. dyr sammenlignet med målinger fra dyr, der går i lukkede stalde, hvor alle udledninger fra dyret kan opsamles og håndteres.

Men det er også et faktum, at den økologiske produktion aldrig vil kunne komme op på et omfang, der svarer til ¼ af den nuværende konventionelle produktion. Det er derfor mindre relevant at sammenligne tal pr. dyr. Sammenligningen bør foretages på den samlede produktion.

I den forbindelse er det meget relevant at forholde sig til, at økologien ikke kun leverer nedsat miljøbelastning, den leverer også på områderne 1 – 6. Der er ikke noget, der berettiger en konsekvens, der hedder, at dansk husdyrproduktion kun kan finde sted i indendørs lukkede systemer, for at have fuldstændig styr over alle udledninger fra produktionen. Det har andre afledte negative konsekvenser som skal vejes op mod f.eks. den økologiske produktion.

For så vidt angår det økologiske landbrugs evne til at brødføde verden, så må Økologisk Landsforening gøre opmærksom på, at FN i regi af FAO, UNEP og IAASTD gentagne gange har konkluderet, at økologiske landbrugsmetoder er meget effektive redskaber til at optimere den globale landbrugsproduktion og afhjælpe sult-problemet. Bl.a. det fokus på styrkelse af jordens frugtbarhed ved brug af sædskifte, kvælstofopsamlende afgrøder, opbygning af humus-laget og kompostering, giver udbytter 2-3 gange højere. Samtidig holder jorden bedre på vand og er mere robust i forhold til klimaændringer som tørke, og kraftigere regnskyl og erosion. Økologi er en let tilgængelig produktionsform, som også styrker kompetencer hos mindre producenter i lokalområder, som er nøglen til fødevarer sikkerhed og udvikling i verdens fattigste områder. Danmarks kompetencer på det økologiske område giver Danmark gode muligheder for at medvirke i disse nye løsninger på sult.

Senest i marts måned i år i FN rapporten "Agroecology and the Right to Food", konkluderes det at agroøkologiske metoder kan fordoble den globale fødevarerproduktion inden for 10 år. I den forbindelse udtalte FN's særlige rapportør, Olivier De Schutter: "Den videnskabelige dokumentation, der er tilgængelig i dag, viser, at økologiske metoder overgår brugen af kunstgødning – især i de udsatte områder, hvor befolkningen sulter. Økologiske dyrkningssystemer kan hjælpe med at sætte en stopper for fødevarer kriser, gøre noget ved klimaforandringer og støtte fattigdomsbekæmpelse". Rapporten findes her:

<http://www.srfood.org/index.php/en/component/content/article/1-latest-news/1174-report-agroecology-and-the-right-to-food>

Alt i alt finder Økologisk Landsforening, at Jens B. Andersens henvendelse er baseret på et ukvalificeret grundlag. Der er fortsat behov for at investere i den faglige udvikling, indenfor økologisk jordbrug, men der skal ikke herske tvivl om, at det økologiske landbrug repræsenterer et fremtidsorienteret og konkurrencedygtig landbrug, der håndterer mange af de samfundsmæssige udfordringer indenfor miljø, natur, sundhed, klima og dyrevelfærd, som samfundet lige nu er stillet overfor. Samtidigt indeholder det økologiske landbrug et godt bud på effektive løsninger i udviklingslande.

Med venlig hilsen

Paul Holmbeck
Direktør